

bestemmingsplan

Parapluplan Archeologie

Gemeente Stichtse Vecht

Planstatus: vastgesteld

Plan identificatie: NL.IMRO.1904.BPArcheologieSV-VG01

Datum: 5 maart 2024

Kenmerk Buro SRO: SR200431

Opdrachtgever: Gemeente Stichtse Vecht

Buro SRO
't Goylaan 11
3525 AA Utrecht
030-2679198
www.buro-sro.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel.....	5
1.2 Begrenzing en reikwijdte.....	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2 Archeologie beleid	6
2.1 Wettelijk kader	6
2.2 Provinciaal beleid	6
2.3 Gemeentelijk archeologiebeleid	7
2.4 Vertaling archeologiebeleid in het paraplubestemmingsplan	7
2.4.1 Beleid.....	7
2.4.2 Beschermde rijksmonumenten	8
2.4.3 Waarde - Archeologie 1: Bekende en verwachte vindplaatsen	8
2.4.4 Waarde - Archeologie 2: Hoge verwachting op archeologische resten in de Vechtzone, de ontginningslinten, water binnen de dorpskern	9
2.4.5 Waarde - Archeologie 3: Hoge verwachting (verdrongen) dekzandlandschap	9
2.4.6 Waarde - Archeologie 4: Meandergordel, crevassen en stroomgordels	10
2.4.7 Waarde - Archeologie 5: Lage verwachting/informatiewaarde	10
2.4.8 Gebieden zonder planologische bescherming.....	11
3 Juridische aspecten en planverantwoording	12
3.1 Opzet van de regels.....	12
3.1.1 Hoofdstuk1: Inleidende regels	12
3.1.2 Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels	12
3.1.3 Hoofdstuk 3: Algemene regels	14
3.1.4 Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels.....	14
4 Uitvoerbaarheid	15
4.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	15
4.2 Economische uitvoerbaarheid.....	15
5 Vooroverleg en inspraak	16
5.1 Vooroverleg.....	16
5.2 Zienswijzen.....	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Zowel onder de huidige wetgeving (Erfgoedwet), als toekomstige wetgeving (Omgevingswet) heeft de gemeente een zorgplicht voor haar archeologische erfgoed. De gemeente Stichtse Vecht heeft daarom in 2009 uitgebreid archeologisch onderzoek naar de archeologische waarden en verwachtingen binnen haar grondgebied uit laten voeren. Op basis van dit onderzoek en de actualisatie daarvan is op 1 november 2022 de archeologische beleids- en verwachtingenkaart vastgesteld. In de loop der tijd zijn de bestemmingsplannen aangepast, maar een gestandaardiseerde set planregels ontbrak.

Het doel van dit paraplubestemmingsplan Archeologie is het bieden van een eenduidige regeling tot het behoud en bescherming van archeologische waarden in de gemeente Stichtse Vecht. Het paraplubestemmingsplan vormt de juridische vertaling van het archeologiebeleid, waarbij de vastgestelde archeologische beleidskaart (2021) de basis vormt voor de bij deze parapluperziening behorende verbeelding. Door middel van het opstellen van dit paraplubestemmingsplan zorgt de gemeente voor planologische bescherming van haar archeologisch erfgoed. Het thema archeologie kan met het paraplubestemmingsplan Archeologie op een eenduidige wijze getoetst worden.

1.2 Begrenzing en reikwijdte

Het Paraplubestemmingsplan Archeologie beslaat het volledige grondgebied van de gemeente Stichtse Vecht. De exacte begrenzing is ingetekend op de verbeelding van dit plan.

Het paraplubestemmingsplan heeft betrekking op alle eerder door de gemeenteraad vastgestelde (digitale) bestemmings- en wijzigingsplannen van de gemeente Stichtse Vecht. Bepalingen over archeologie in deze bestemmingsplannen vervallen en worden vervangen door de regels van dit paraplubestemmingsplan. Als het betreffende bestemmingsplan geen regels over archeologie bevat, gelden de regels in dit paraplubestemmingsplan in aanvulling op de overige regels van dat plan.

1.3 Leeswijzer

De toelichting op het Paraplubestemmingsplan Archeologie is als volgt opgebouwd. Na deze inleiding volgt hoofdstuk 2 met een beschrijving van het archeologiebeleid. Verder worden in hoofdstuk 3 de juridische aspecten van dit bestemmingsplan beschreven. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de beschrijving van de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid. Hoofdstuk 5 bevat een beschrijving van het vooroverleg conform artikel 3.1.1. Bro en de wijze waarop inspraak heeft plaats gevonden.

2 Archeologie beleid

2.1 Wettelijk kader

Verdrag van Valletta en Erfgoedwet

De Nederlandse bodem zit vol met archeologische waarden. Met de ondertekening van het Europese verdrag van Valletta in 1992 - een verdrag over behoud en beheer van het archeologische erfgoed - hebben de lidstaten zich tot doel gesteld het bodemarchief te beschermen. Met ingang van 1 september 2007 is het Verdrag van Valletta geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving door middel van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz), waardoor het verdrag een juridisch fundament kreeg. Deze wijzigingswet heeft onder meer wijzigingen aangebracht in de Monumentenwet 1988. De Monumentenwet is in 2016 grotendeels komen te vervallen. Vanaf 2016 bundelt de Erfgoedwet de bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van cultureel erfgoed in Nederland en zijn nieuwe bepalingen toegevoegd.

Samengevat zijn de wettelijke uitgangspunten met name:

- a. Behoud en bescherming van het archeologisch erfgoed op de oorspronkelijke plek in de bodem (*in situ*). Als behoud in de bodem niet mogelijk is, dan kunnen archeologische resten worden behouden buiten de oorspronkelijke plek (*ex situ*) door middel van een archeologische opgraving.
- b. Het tijdig betrekken van archeologisch erfgoed in het ruimtelijk ontwikkelingsproces. Dat wil zeggen dat het uitvoeren van archeologisch onderzoek, het ontzien van archeologische vindplaatsen en het ontwerpen van archeologievriendelijke bouw- en funderingstechnieken tijdig (in de planvorming / voorafgaand aan vergunningverlening) moet worden vormgegeven/uitgevoerd.
- c. De verstoorder betaalt. Dit betekent dat archeologisch (voor)onderzoek of technische maatregelen die nodig zijn om archeologische resten *in situ* te bewaren worden betaald door de initiatiefnemer van de bodemversturende werkzaamheden.
- d. Gemeenten en provincies krijgen een belangrijke rol in het proces van besluitvorming rond archeologisch erfgoed in hun ruimtelijke plannen en vergunningen.

Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

In het Besluit ruimtelijke ordening is aangegeven dat de toelichting van een bestemmingsplan ten minste een beschrijving bevat van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (art. 3.1.6. lid 5 onder a).

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en Besluit omgevingsrecht (Bor)

Op grond van de Wabo (art. 2.22 lid 3 onder d) kunnen aan een omgevingsvergunning voor het bouwen, aanleggen, slopen van een bouwwerk in een beschermd dorpsgezicht en bij het afwijken van een bestemmingsplan voorschriften worden verbonden in het belang van de archeologische monumentenzorg. Inhoudelijk wordt deze zorg voor de archeologische monumentenzorg geregeld door artikel 5.2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

2.2 Provinciaal beleid

De provinciale doelstelling voor archeologie is de bescherming en ontwikkeling van archeologische waarden. De provincie Utrecht richt zich specifiek op terreinen van bekende archeologische waarden. In de Interim Omgevingsverordening is door middel van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur aangegeven welke plaatsen van archeologische waarde zijn. Drie gebieden zijn aangemerkt als provinciaal belang voor archeologie, namelijk de Limes (de Romeinse rijksgrens), de Utrechtse Heuvelrug en Dorestad. Deze gebieden worden onder de Omgevingswet overgenomen in de provinciale omgevingsvisie, en de provincie zal voor deze gebieden instructieregels opnemen. Deze gebieden liggen niet binnen de gemeente Stichtse Vecht.

De provincie beheert de archeologische bodemvondsten. Op basis van de Erfgoedwet is de provincie eigenaar van alle archeologische vondsten die tijdens archeologisch onderzoek worden gedaan in de provincie Utrecht. Uitzondering hierop zijn de gemeenten die zelf beschikken over een depot. De gemeente Stichtse Vecht beschikt niet over een eigen depot.

2.3 Gemeentelijk archeologiebeleid

De bescherming van archeologische waarden wordt door de Erfgoedwet grotendeels bij de gemeenten neergelegd. Gemeenten zijn sinds 2007 verplicht rekening te houden met archeologische waarden in de bestemmingsplannen. De bescherming van archeologische waarden krijgt vorm door het opnemen van regels in het bestemmingsplan. De regels gaan over de afgifte van een omgevingsvergunning voor bodemverstorende activiteiten, als bouwen, aanleggen en (ondergronds) slopen, in die gebieden die (in potentie) als archeologisch waardevol zijn aangemerkt.

Om het behoud van archeologische waarden op verantwoorde en adequate wijze af te wegen tegen andere belangen hebben de voormalige gemeente Breukelen tezamen met de voormalige gemeenten Loenen a/d Vecht, Maarssen en Abcoude in 2009 een archeologische beleidskaart op laten stellen voor haar grondgebied. (De Boer, A., A. Botman, N. de Jonge, J. Dijkstra & S. van der A, 2010: *Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart gemeenten Maarssen, Loenen, Abcoude en Breukelen*, (ADC Heritage-rapport H 032), Amersfoort.) De archeologische beleidskaart is gebaseerd op een onderzoek naar de aantoonbare en te verwachte archeologische resten. Het stelt de gemeente Stichtse Vecht in staat de archeologische waarden structureel mee te nemen in het ruimtelijke planvormingsproces.

In 2021 is de archeologische beleidskaart (en de archeologische verwachtingenkaart) geactualiseerd. (Hogenboom, F., D. R. Stiller, M.K. Dütting & J. Teters, 2021: *Actualisatie archeologische verwachtings- en beleidskaart Gemeente Stichtse Vecht. Actualisatie archeologiebeleid*, (ODRU Erfgoed rapport 49), Utrecht.) Op basis van voortschrijdend inzicht zijn de nodige aanpassingen verricht onder het motto 'soepel waar het kan en streng waar het moet'.

2.4 Vertaling archeologiebeleid in het paraplubestemmingsplan

2.4.1 Beleid

Het archeologiebeleid van de voormalige gemeenten onderscheidt momenteel twee categorieën van archeologische waarden (de archeologisch rijksmonumenten en de AMK-terreinen), bekende vindplaatsen en 5 categorieën gebaseerd op bekende te verwachten waarden. Per categorie is aangegeven welke bekende en verwachte waarden zijn onderscheiden en wat de vastgestelde vrijstellingsgrens is. In onderstaande tabel staan de beleidscategorieën, de doorvertaling daarvan naar dubbelbestemming en de vrijstellingsgrenzen aangegeven.

Categorie beleid	Oppervlakte vrijstelling (m ²)	Diepte vrijstelling (cm)	Toelichting
A1. Rijksmonumenten (geen beleid, wel wettelijke bescherming)	Geen	Geen	Hier geldt bescherming op grond van de Erfgoedwet 2016. Vergunningverlener is het Rijk.
WA1. Bekende en te verwachten vindplaatsen	25	30	AMK-terreinen en terreinen (kastelen, buitenplaatsen, boerderijen), waarvan op basis van bronmateriaal het zeer aannemelijk is dat sprake is van archeologische waarden.
WA2. Hoge verwachting: Vechtzone en boerderijlinten	100	30	De Vechtzone, waterbodems in/nabij de historische kernen en ontginningslinten en -dijken.
WA3. Hoge verwachting: pleistoceen.	1.000	0	Verwachting op archeologische resten uit de prehistorie vanaf het mesolithicum op het Pleistocene dekzandlandschap.
WA4. Middelhoge tot hoge verwachting: stroomgordels	500	30	Stroomgordels, crevasses en getijdegeulen van de Vecht, Angstel, Spengen en Oude Aa.
WA5. Lage verwachting/informatiewaarde	100.000	30	Komgebieden, gebieden met blokverkaveling, waterbodems Vecht.
WA 6. Geen toegekende bescherming	nvt	nvt	Vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Het gaat hier om: terreinen waarvan bekend is dat geen archeologische resten (meer) aanwezig zijn of waar enkel sprake is van een verwachting op archeologische resten die dateren van na 1850 na Chr.

Tabel: overzicht van beleidscategorieën en dubbelbestemmingen en vrijstellingsgrenzen

Conform het Verdrag van Valletta is de insteek van het gemeentelijk archeologiebeleid om zo vroeg mogelijk in de planfase duidelijkheid te hebben over archeologische verwachting van het te verstoren gebied. In de planregels is dan ook opgenomen om een archeologisch rapport voor te leggen dat de 'archeologische waarde van het te verstoren terrein in voldoende mate is vastgesteld' bij het overschrijden van de planregels. Dit houdt in dat archeologische vooronderzoeken, als bureauonderzoeken, booronderzoeken en ook proefsleuvenonderzoek zoveel mogelijk in de planfase of voorafgaand aan de vergunningaanvraag bijvoorbeeld in een vooroverlegfase, worden uitgevoerd.

2.4.2 Beschermde rijksmonumenten

De archeologische rijksmonumenten zijn met een aanduiding op de plankaart opgenomen. Het rijk is hier de bevoegde overheid, daarom stelt zij de regels met betrekking tot haar rijksmonumenten. Bodemingrepen binnen een rijksmonument zijn verboden. Wanneer bodemingrepen onvermijdelijk zijn binnen een rijksmonument dan is een archeologische monumentenvergunning noodzakelijk. Het rijk besluit over de aanvraag tot een archeologische monumentenvergunning. De gemeente heeft een loketfunctie.

2.4.3 Waarde - Archeologie 1: Bekende en verwachte vindplaatsen

Deze categorie betreft de zogenaamde Archeologische Monumentenkaart terreinen (AMK-terreinen) en terreinen als kastelen, stenen kamers, boerderijen en buitenplaatsen. Het gaat hier zowel om vastgestelde archeologische vindplaatsen, als locaties waarvan de verwachting op het aantreffen van archeologische resten zeer hoog is.

Voor plangebieden waarvan de bodemverstoring een oppervlak van meer dan 25 m² beslaat en de bodem dieper dan 0,3 m geroerd wordt, moet archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Onder bodemverstoring worden alle ingrepen in de bodem verstaan die schade toe kunnen brengen aan archeologische waarden. Naast bouwen en aanleggen is ook ondergronds slopen een bedreiging voor eventueel aanwezige

archeologische resten. Een omgevingsvergunning voor deze activiteiten is nodig als de hierboven genoemde vrijstellingsgrenzen overschreden worden.

2.4.4 Waarde - Archeologie 2: Hoge verwachting op archeologische resten in de Vechtzone, de ontginningslinten, water binnen de dorpskern

Binnen de Vechtzone is de kans op het aantreffen van archeologische waarden hoog. Dit komt omdat de Vecht van uiterst belang is (gewees) in de ontwikkeling van de gemeente. De oeverwallen van de Vecht zijn al bewoonbaar in de ijzertijd en vroeg Romeinse tijd. Na een periode van vernatting concentreert bewoning zich vanaf de vroege middeleeuwen zich op de oeverwallen van de Vecht. Hier zijn vrijwel alle kastelen, herenboerderijen, dorpen, buitenplaatsen en siertuinen gelegen.

Ook aan de ontginningslinten is de kans op het aantreffen van archeologische resten hoog. Het gaat dan vooral om resten die samenhangen met historische erven en de inrichting van die erven. Voor de ontginningsassen is in de richting van de ontginning een bufferzone gelegd van 50 meter, gemeten vanaf het midden van de weg. Voor deze breedte is gekozen, omdat middeleeuwse agrarische bebouwing zich doorgaans direct aan de ontginningsassen bevond en de boerderijen en schuren meestal niet dieper waren dan enkele tientallen meters. De ontginningsgrenzen hebben een hoge archeologische verwachting voor resten vanaf de middeleeuwen

Voor waterbodemarcheologie gaat het hier om natuurlijke waterlopen, sloten, vaarten en bekende oversteekplaatsen bij de historische kernen. De hoge verwachting heeft betrekking op de ligging van vondstcomplexen (zogenaamde dumpplaatsen) in de nabijheid van bewoning, deposities of waterstaatkundige werken (bijvoorbeeld bruggen, aanlegsteigers).

Grachten en andere gegraven waterlopen behorende bij kastelen en huizen zijn opgenomen in de categorie (te verwachten) vindplaatsen (WA1), omdat zij bij de vindplaats/het complex behoren.

Voor de Vechtzone wordt aangesloten bij de ondergrenzen uit de Erfgoedwet. Dit betekent dat archeologisch onderzoek nodig is bij bodemingrepen dieper dan 0,3 meter over een oppervlakte groter dan 100 m².

De rijksmonumenten (A1) en gebieden met een (potentiële) archeologische waarde (WA1) gelegen binnen de Vechtzone behouden hun eigen beschermingsregime.

2.4.5 Waarde - Archeologie 3: Hoge verwachting (verdronken) dekzandlandschap

Vóór de veengroei, woonden er al mensen in de polders van het huidige Tienhoven. Het waren jager-verzamelaars die voor hun kampementen onder meer de hogere plekken in het landschap opzochten. Deze dekzandruggen of -koppen kunnen overal in de ondergrond voorkomen op verschillende dieptes. Door archeologisch onderzoek is aangetoond dat in de polders van Tienhoven een vrijwel onverstoorde landschap bevindt met sporen uit de prehistorie. Dit is relatief zeldzaam in Nederland.

Om dit gebied zoveel mogelijk te beschermen, maar ook (kleine) initiatieven mogelijk te maken en bedrijven en agrariërs in dit gebied niet onevenredig te belasten is ervoor gekozen om een vrijstellingsgrens te hanteren voor initiatieven kleiner dan 1.000 m². Doordat de dekzandruggen of -koppen op verschillende dieptes in de ondergrond kunnen voorkomen, is hier geen aparte vrijstelling voor de diepte opgenomen.

Grote ingrepen (ontgrondingen, landschapsherstel en bodemverbetering) zijn wel vergunningsplichtig en onderzoeksplichtig. Normale werkzaamheden ten behoeve van beheer en onderhoud kunnen worden voortgezet zonder vergunningplicht.

Overigens geldt voor de dekzand-opduikingen in het noordelijk deel van de gemeente een ander beschermingsregime. Vanwege hun geringe oppervlakte zijn deze opgenomen in de categorie WA2.

2.4.6 Waarde - Archeologie 4: Meandergordel, crevassen en stroomgordels

Meanders, crevassen, stroomgordels

Archeologische resten worden vaak aangetroffen op de hogere delen van het landschap. Vanaf de vroege ijzertijd zijn aanwijzingen voor bewoning van crevasse-complexen (een crevasse is een doorbraak van een rivier die niet door heeft gezet), oevers en verlaten ruggen van de grotere rivieren Vecht, Angstel, Spengen en die van de verschillende veenstroompjes, zoals de Oude Aa. Dit komt door de hoge(re) ligging in het landschap, zodat mensen droog konden wonen, gewassen konden verbouwen en in de lagere delen hun vee konden weiden. De Vecht vormt in die periode een verkeersader. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de vondst van een boomstamkano bij Nigtevecht in 1987.

Vanaf circa 200 voor Chr. tot in de vroege middeleeuwen is het gebied vrijwel verlaten. De Vecht is nog wel een belangrijke transportader, onder andere voor de Romeinen. Er zijn echter tot nu geen sporen van Romeinse bewoning in de gemeente aangetroffen. Metaaldetectie heeft wel enkele muntvondsten aan het licht gebracht.

De verwachting op archeologische resten op de meanders, crevassen en stroomgordels is middelhoog. Dergelijke archeologische resten liggen naar verwachting meer verspreid in het landschap en daarom wordt op deze gebieden een ruimere ondergrens gehanteerd dan de 100 m² uit de Erfgoedwet. Voor waarde archeologie 4 (WA4) geldt dat bij plangebieden waarvan de bodemverstoring een oppervlak van meer dan 500 m² beslaat en de bodem dieper dan 0,3 m geroerd wordt, archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd.

2.4.7 Waarde - Archeologie 5: Lage verwachting/informatiewaarde

In de gebieden met een lage verwachting zijn de kom- en veenweidegebieden opgenomen, en de gebieden met blokverkaveling. De kom- en veenweidegebieden zijn van oudsher natting. De kans op archeologische resten is gering. Door het uitvoeren van archeologisch onderzoek bij grootschalige bodemingrepen kan deze verwachting worden getoetst.

Ook de blokverkaveling is in deze categorie opgenomen. Hoewel de kans op het aantreffen van resten hoog is in de gebieden met een blokverkaveling, is de geschatte informatiewaarde van archeologische resten die hiermee samenhangen over het algemeen laag. Blokverkaveling is een archeologische indicator: het betreft (vaak) oude natte gronden grenzend aan de oeverwal. Hier kunnen bewonings- en gebruikssporen vanaf de (middeleeuwse) ontginningsperiode worden aangetroffen. Veel gebieden met blokverkaveling zullen waarschijnlijk toch vooral hebben gediend als landbouwgrond. Daarom is gekozen om dezelfde ruime ondergrens van 100.000 m² toe te kennen als in het beleid van 2010. Dit betekent dat archeologisch onderzoek nodig is bij bodemingrepen dieper dan 0,3 meter over een oppervlakte groter dan 100.000 m². Hierdoor kan bij grote ontwikkelingen toch getoetst worden of daadwerkelijk sprake is van mogelijke lage informatiewaarde. Bekende en te verwachte archeologische elementen in de blokverkaveling (boerderijen etc.) zijn opgenomen in WA2.

Verder zijn ook waterbodems met een middelhoge verwachting in deze categorie opgenomen. De redenen hiervoor zijn, dat op de Vecht al grootschalig onderzoek is uitgevoerd, de trefkans gering is en archeologische vondsten beter geduid kunnen worden in een grotere context. Ook hier geldt een onderzoeksplicht voor grootschalige baggerwerkzaamheden vanaf 100.000 m².

2.4.8 Gebieden zonder planologische bescherming

Voor een aantal categorieën is gekozen om geen planologische bescherming op te nemen en waar dus geen vergunningsplicht met onderzoeksplicht geldt.

In deze categorie vallen:

- a. De (geïntariseerde) archeologische resten van na 1850 na Chr. (m.n. conflictarcheologie).
- b. Gebieden waarvan bekend is dat deze verstoord zijn.
- c. Gebieden waarvan bekend is dat er geen (archeologische) waarden meer aanwezig zijn.

Voor deze archeologische resten en gebieden geldt dat geen archeologisch onderzoek hoeft te worden uitgevoerd. Voor de gebieden die behoren tot categorie a) geldt dit alleen, wanneer geen sprake is van een andere verwachting/beleidscategorie.

3 Juridische aspecten en planverantwoording

3.1 Opzet van de regels

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) die op 1 juli 2008 in werking is getreden, is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten digitaal vast te stellen. De digitaliseringsverplichting geldt vanaf 1 januari 2010. In de ministeriële Regeling standaarden ruimtelijke ordening is vastgelegd dat de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) de norm is voor de vergelijkbaarheid van bestemmingsplannen. Naast de SVBP zijn ook het Informatiemodel Ruimtelijke Ordening en de Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten normerend bij het vastleggen en beschikbaar stellen van bestemmingsplannen.

De SVBP geeft normen voor de opbouw van de planregels en voor de digitale verbeelding van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de normen van de SVBP2012.

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit planregels en bijbehorende verbeelding waarop de bestemmingen zijn aangegeven. Deze verbeelding kan zowel digitaal als analoog worden verbeeld. De verbeelding en de planregels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels;
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels;
4. Overgangs- en slotregels.

3.1.1 Hoofdstuk1: Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied en bevatten:

Artikel 1. Begrippen

In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen. Hiermee is een eenduidige interpretatie van deze begrippen vastgelegd. Begripsbepalingen zijn alleen opgenomen voor de begrippen die gebruikt worden in de regels.

3.1.2 Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels

Reikwijdte (Artikel 2)

Het voorliggende bestemmingsplan is een paraplubestemmingsplan. Dit betekent dat dit plan over de geldende bestemmingsplannen heen komt te hangen en met dit plan één bepaald onderdeel in deze plannen wordt vervangen of aangevuld, in dit geval archeologie. Voor het overige blijven alle bepalingen uit de geldende bestemmingsplannen ongewijzigd van kracht. Het plan bepaalt dat de regels ten aanzien van archeologie die zijn opgenomen in de vigerende bestemmingsplannen vervallen en worden vervangen door de archeologieregels die zijn opgenomen in het parapluplan. De regels uit het parapluplan zijn van toepassing op alle vigerende bestemmingsplannen.

In hoofdstuk 2 komen de bestemmingen aan de orde. In dit bestemmingsplan is uitsluitend sprake van dubbelbestemmingen om de aanwezige en te verwachten archeologische waarden te beschermen. Er zijn 5 dubbelbestemmingen opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de archeologische beleidskaart (zie tabel in toelichting paragraaf 2.4.1).

Archeologische dubbelbestemmingen (artikel 3 tot en met 7)

Artikel 3 tot en met 7 bevatten de te onderscheiden archeologische dubbelbestemmingen. Alle dubbelbestemmingen zijn hetzelfde opgebouwd:

1. bestemmingsomschrijving;
2. bouwregels;
3. afwijken van de bouwregels;
4. omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen gebouwen zijnde of van werkzaamheden;
5. wijzigingsbevoegdheid.

Lid 1. Bestemmingsomschrijving

De omschrijving van de doeleinden. Hierbij gaat het in beginsel om een beschrijving van de aan de grond toegekende functies. De gronden gelegen binnen de dubbelbestemmingen zijn bestemd voor de bescherming en veiligstelling van de ter plaatse in de grond aanwezige of te verwachten waarden, waarbij geldt dat de dubbelbestemmingen prevaleren boven de andere aldaar geldende bestemmingen.

Lid 2. Bouwregels

In de bouwregels worden voor alle gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, de van toepassing zijnde bouwregels aangegeven. Op gronden met de dubbelbestemming voor archeologie mag alleen worden gebouwd voor de onderliggende bestemmingen met inachtneming van de bouwregels. Als een bouwwerk aan één of meerdere van de opgenomen kenmerken voldoet, is het overleggen van een archeologisch rapport niet nodig.

Lid 3. Afwijken van de bouwregels

Bouwwerken mogen worden uitgebreid indien de oppervlakte van de bodemverstoring niet groter is dan aangegeven in de regels en niet dieper is dan 30 cm onder het maaiveld. Een uitzondering hierop zijn de archeologische rijksmonumenten en de dubbelbestemming "Waarde Archeologie 3". Deze uitzondering is opgenomen, omdat verwacht wordt dat archeologische resten op deze locaties binnen de ondergrens van 30 cm voorkomen.

Bij de beoordeling van de vraag of het bouwen en/of uitbreiden van bouwwerken is toegestaan gelden enkele maatstaven. Zo geldt dat de archeologische waarden van de betreffende gronden niet onevenredig aangetast mogen worden. Daarnaast moet uit een archeologisch onderzoek in voldoende mate blijken dat de archeologische waarden in voldoende mate zijn zeker gesteld, of dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn, of dat de archeologische waarden niet of niet onevenredig worden geschaad. Het archeologisch (voor)onderzoek moet voldoen aan de binnen de beroepsgroep algemeen gangbare kwaliteitsafspraken en -criteria, zoals verwoord in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA). Om archeologische resten te beschermen kunnen voorschriften worden verbonden aan de omgevingsvergunning (zoals het uitvoeren van een archeologische opgraving).

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van de archeologische onderzoeksplicht, indien uit schriftelijke informatie (afkomstig van de gemeente, aanvrager of anderszins) blijkt dat archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is, de archeologisch waarde naar beneden kan worden bijgesteld, of dat de archeologie niet onevenredig wordt bedreigd door de voorgenomen plannen.

Lid 4. Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

In de dubbelbestemmingen ten behoeve van eventuele archeologische waarden is een vergunningstelsel opgenomen voor de gronden gelegen binnen deze dubbelbestemmingen. Hierin worden bepaalde werken en/of werkzaamheden vergunningplichtig gesteld.

Bij de beoordeling van de vraag of en in welke mate bepaalde werken en/of werkzaamheden toelaatbaar worden geacht gelden enkele maatstaven. Zo geldt dat de archeologische waarden van de betreffende gronden niet onevenredig aangetast mogen worden. Daarnaast moet uit een archeologisch onderzoek in voldoende mate blijken dat de archeologische waarden in voldoende mate zijn zeker gesteld, of dat er geen

archeologische waarden aanwezig zijn, of dat de archeologische waarden niet of niet onevenredig worden geschaad. Het archeologisch onderzoek moet voldoen aan de binnen de beroepsgroep algemeen gangbare kwaliteitsafspraken en –criteria, zoals verwoord in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA). Dit betekent onder meer dat voorafgaand aan de werkzaamheden een Programma van Eisen moet worden opgesteld. Om archeologische resten te beschermen kunnen voorschriften worden verbonden aan de omgevingsvergunning (zoals het uitvoeren van een archeologische opgraving).

De dubbelbestemming bevat tevens een vergunningplicht voor het slopen van bouwwerken. Dit houdt in dat wanneer ondergrondse sloopwerkzaamheden vanaf 30 cm of dieper plaatsvinden, en groter dan de in het artikel genoemde oppervlaktevrijstellingsgrens, archeologische begeleiding vereist is.

In bepaalde gevallen geldt er geen aanlegverbod en is een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk of werkzaamheden niet vereist. Deze gevallen zijn opgenomen onder de subkop 'Uitzondering'.

Lid 5. Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen de dubbelbestemming geheel of gedeeltelijk aanpassen of verwijderen als op basis van archeologisch onderzoek blijkt dat sprake is van (niet eerder verwachte) archeologische resten of dat geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.

3.1.3 Hoofdstuk 3: Algemene regels

In hoofdstuk 3 zijn de volgende algemene regels opgenomen:

Artikel 9. Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 10. Gebiedsaanduiding: Overige zone - archeologisch rijksmonument

Ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'overige zone - archeologisch rijksmonument' is een wettelijk beschermd archeologisch rijksmonument aanwezig. De bescherming wordt geregeld in de Erfgoedwet. De gebiedsaanduiding is opgenomen als signaalfunctie, zodat bij een ruimtelijke ontwikkeling het archeologische belang tijdig betrokken wordt.

3.1.4 Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 4 van de regels staan de overgangs- en slotregels.

Artikel 11. Overgangsrecht

In de overgangsregels is aangegeven wat de juridische consequenties zijn van bestaande situaties die in strijd zijn met dit bestemmingsplan. Deze overgangsregels zijn overgenomen uit het Besluit ruimtelijke ordening. Bij het tenietgaan van bouwwerken die onder het overgangsrecht vallen bestaat de mogelijkheid om terug te bouwen. Onder een calamiteit wordt hier verstaan: een verwoesting door een onvermijdelijk, eenmalig, buiten schuld van de indiener van de bouwaanvraag veroorzaakt onheil.

Artikel 12. Slotregel

In de slotregels is bepaald hoe de regels van dit paraplubestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

4 Uitvoerbaarheid

4.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De Archeologische verwachting- en beleidskaart Stichtse Vecht omvat het onderliggende beleid voor het paraplu bestemmingsplan archeologie. Deze kaarten zijn op 1 november 2022 door de gemeenteraad van Stichtse Vecht vastgesteld en hebben hun eigen inspraaktraject gehad. Het paraplu bestemmingsplan archeologie omvat uitsluitend nog de juridische verankering. Aanpassing van beleidscategorieën en begrenzings met bijbehorende regelgeving is dan ook niet meer aan de orde bij de inspraak op het paraplu bestemmingsplan.

Bij het opstellen van de Archeologische verwachting- en beleidskaart voor Stichtse Vecht is de inbreng van deskundigen en reacties van inwoners meegenomen. De kaarten zijn meerdere malen aangepast op basis van binnengekomen reacties en ambtelijke wijzigingen. De formele inspraak op de archeologische verwachting- en beleidskaart heeft plaatsgevonden vanaf 3 juni 2022, waarbij ze zes weken ter inzage hebben gelegen. In deze periode is een ieder in de gelegenheid gesteld om zijn of haar zienswijzen schriftelijke of mondelinge kenbaar te maken. Er is één zienswijzen binnen gekomen. Deze is verwerkt in een nota van zienswijzen behorende bij de vastgestelde beleidskaarten. De zienswijze gaf geen aanleiding om de kaarten aan te passen.

4.2 Economische uitvoerbaarheid

Tegelijkertijd met de vaststelling van een bestemmingsplan moeten exploitatieplannen (ex. art. 6.12 Wro) worden vastgesteld. Op basis van het exploitatieplan kunnen (plan)kosten worden verhaald. Een exploitatieplan hoeft niet opgesteld te worden als het kostenverhaal 'anderszins verzekerd' is, door middel van bijvoorbeeld anterieure overeenkomsten of als de gemeente eigenaar is van de gronden. Eveneens hoeft geen exploitatieplan te worden opgesteld als:

- Er geen sprake is van een bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, lid 1 van de Wro;
- Het totaal der exploitatiebijdragen dat met toepassing van artikel 6.19 van de Wro kan worden verhaald, minder bedraagt dan € 10.000,-;
- Er geen verhaalbare kosten zijn als bedoeld in artikel 6.2.4, onderdelen b tot en met f, van het Bro;
- De verhaalbare kosten, bedoeld in artikel 6.2.4, onderdelen b tot en met f, van het Bro, uitsluitend de aansluiting van een bouwperceel op de openbare ruimte of de aansluiting op nutsvoorzieningen betreffen.

Het voorliggende paraplubestemmingsplan vertaalt het gemeentelijk archeologiebeleid in een planologisch-juridische regeling om te voldoen aan de Erfgoedwet. Dit betreft geen bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, lid 1 van de Wro. Derhalve is het vaststellen van een exploitatieplan niet nodig.

Bij archeologie geldt het principe 'de verstoorder betaalt' om te voorkomen dat het archeologisch bodemarchief verstoord wordt. Dit betekent dat de noodzakelijke archeologische onderzoeken om een omgevingsvergunning te verkrijgen om af te wijken van het bouwverbod of voor het verrichten van werken en/of werkzaamheden of het (ondergronds) slopen van een bouwwerk moeten worden betaald door de initiatiefnemer(s) van de (bouw)werkzaamheden. De financiering van alle kosten die verbonden zijn aan de uitvoering van het bestemmingsplan komen daarmee voor rekening van (particuliere) initiatiefnemers. Hierdoor zijn er geen kosten voor de gemeente aan de uitvoering van het bestemmingsplan verbonden. Geconcludeerd kan worden dat het vaststellen van een exploitatieplan niet noodzakelijk is en het paraplubestemmingsplan economisch uitvoerbaar is.

5 Vooroverleg en inspraak

5.1 Vooroverleg

In overeenstemming met artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening wordt bij de voorbereiding van een bestemmingsplan overleg gevoerd met buurgemeenten, andere overheden en overheidsinstellingen. Dit paraplubestemmingsplan voorziet uitsluitend in een juridische regeling voor archeologie. Er is geen sprake van een nieuw beleid. Het gaat om een actualisatie van het archeologie beleid van de gemeente Stichtse Vecht.

Het ontwerpbestemmingsplan is, gelijktijdig met de ter inzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan, in het kader van het vooroverleg digitaal toegezonden aan:

- Provincie Utrecht
- Waternet als uitvoeringsorganisatie voor waterschap Amstel, Gooi en Vecht
- Gasunie
- Rijkswaterstaat Midden Nederland

Geen van de overlegpartners heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid op het plan te reageren.

5.2 Zienswijzen

Het ontwerpbestemmingsplan 'Parapluplan Archeologie' heeft met ingang van vrijdag 22 december 2023 tot en met donderdag 1 februari 2024 voor een ieder ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Ambtshalve aanpassing

In de regels, in de artikelen artikel 3 t/m 7, is onder .4.3.a.2. het woord 'bouwactiviteiten' vervangen door 'werkzaamheden'.